

Leefmilieu
Dennenstraat 124
6543 JW NIJMEGEN
(024) 3780384
IBAN: NL88INGB0001770432
e-mail: burgernetwerk@leefmilieu.nl
website: www.leefmilieu.nl

Nieuwsbrief Leefmilieu

Jaargang 16 nummer 1

Februari 2018

U vraagt zich ongetwijfeld wel eens af: wat gebeurt er met de shampoo en allesreiniger als ik die wegspoel? Op 16 maart hoort u er alles over van de onderzoeker zelf. U hoort niet alleen wat er met deze stoffen gebeurt, u kunt ook meedenken over de stoffen die u graag onderzocht wilt hebben. Dus breng gerust uw favoriete douche creme of schoonmaakmiddel mee.

Verder in deze Nieuwsbrief meer over het laatste advies van de Gezondheidsraad, die adviseert om houstook te ontmoedigen en om scholen niet naast drukke wegen te bouwen. Je verwacht het misschien niet maar de adviezen van de Gezondheidsraad zijn heel goed leesbaar. Eigenlijk is het advies met de titel "Gezondheidswinst door schonere lucht" een leestip voor de komende koude dagen. Het advies is niet eens dik, maar 45 pagina's. Na lezing weet u veel meer dan wij in deze Nieuwsbrief kunnen bespreken en u leest het van de adviseurs zelf.

Deze Nieuwsbrief wordt verstuurd naar alle leden en donateurs van Leefmilieu. Wilt u anderen attent maken op het bestaan van deze Nieuwsbrief?

De e-mail versie van de Nieuwsbrief wordt kosteloos aan alle belangstellenden toegezonden. Mail daarvoor naar burgernetwerk@leefmilieu.nl. Leden zijn voor ons erg belangrijk en een lidmaatschap kost maar 10 euro per jaar.

Inhoud van de Nieuwsbrief

1. Unieke kans, denk mee over onderzoek watervervuiling
2. Gezondheidsraad: ontmoedig het stoken van hout
3. Houtstook als buurtverwarming is niet duurzaam
4. Deurne moet bedrijfsplannen boeren openbaar maken
5. Tussenvonnis schadeclaim Middelkamp

1. Unieke kans, denk mee over onderzoek watervervuiling

Wasmiddel, tandpasta, urine, voedselresten, shampoo, schoonmaakmiddelen. Zo maar een greep uit de producten die wij dagelijks door het afvalputje spoelen. Maar wat gebeurt er eigenlijk met die stoffen nadat ze door ons afvalputje zijn verdwenen? Worden ze afgebroken in afvalzuiveringsinstallaties? Lang niet altijd. Afvalwaterzuiveringsinstallaties zijn in eerste instantie gebouwd om stoffen, zoals fosfaat en nitraat, uit het water te halen. Die stoffen zitten vooral in wasmiddelen en ontlasting. Maar in onze samenleving gebruiken we steeds meer

andere stoffen en die komen vroeg of laat ook in het riool terecht. Denk aan cosmetica, geneesmiddelen, schoonmaakmiddelen, hobbyproducten, verf, plastics en textielproducten. De zuiveringsinstallatie is niet ontwikkeld om deze stoffen af te breken, en een deel komt dan ook via deze installaties in het oppervlaktewater terecht. Uiteindelijk kunnen die stoffen problemen veroorzaken voor de planten en dieren die in dit water leven, maar bijvoorbeeld ook voor de productie van ons drinkwater.

In Nijmegen start in 2018 een onderzoek naar de lozing van chemische stoffen op het riool en het oppervlaktewater. Het onderzoeksproject heet SUSPECT en wordt uitgevoerd door de Radboud Universiteit in samenwerking met onderzoekers uit Wageningen, het RIVM en Deltares. Doel van het onderzoek is te voorspellen welke stoffen en in welke hoeveelheden in het riool en het oppervlaktewater terechtkomen. Als we bijvoorbeeld weten dat ergens een ziekenhuis staat en we weten hoeveel geneesmiddelen daar worden ingekocht, dan kunnen we al redelijk voorspellen hoeveel medicijnen in het riool terechtkomen. Eenzelfde soort benadering willen de onderzoekers toepassen op bejaardentehuizen, partycentra, woonwijken en industrieterreinen.

Op 16 maart vertelt Ad Ragas, onderzoeker aan de Radbouduniversiteit en bestuurslid van Leefmilieu, over het onderzoeksproject SUSPECT. Hij vertelt hoe lozingen van chemische stoffen worden geschat, hoe de stoffen in het riool en oppervlaktewater worden gemeten, en hoe ze in een rioolwaterzuivering kunnen worden verwijderd. Maar hij komt niet alleen vertellen. Hij hoort ook graag van u welke stoffen u door het afvalputje spoelt, zodat hij hier in zijn onderzoek -waar mogelijk- rekening mee kan houden. Neem gerust een exemplaar mee van het product dat u graag onderzocht wilt hebben.

Datum vrijdag 16 maart 2018
Plaats Nijmegen, Titus Brandsma Memorial, Stijn Buysstraat 11
Aanvang 13:30 – 15:00 uur
Toegang gratis

2. Gezondheidsraad: ontmoedig het stoken van hout

De Gezondheidsraad gaat in haar advies “Gezondheidswinst door schonere lucht” van 23 januari 2018 (onder andere) dieper in op het probleem van de houtstook. Houtstook draagt volgens de Gezondheidsraad bij aan de hogere luchtvervuiling aan fijnstof en vooral roet. Denk daarbij aan lokale toename van vervuiling in dorpen en wijken waar veel houtkachels en openhaarden branden. Maar de luchtvervuiling is niet beperkt tot deze plaatsen. Het stoken van hout zorgt ook dat de hele fijnstofdeken die over Nederland hangt dikker wordt en dat treft iedereen.

De Gezondheidsraad doet meerdere suggesties om de luchtvervuiling door houtstook terug te dringen:

- zorg voor strengere emissie-eisen voor houtkachels,
- geef voorlichting over houtstook
- ontmoedig het gebruik van hout- en pelletkachels in woningen

Het staat niet zo letterlijk in het advies, maar volgens ons betekent het in ieder geval: stop direct met de subsidie op houtstook.

Link naar advies: <https://tinyurl.com/gezondheidswinst>

3. Houtstook als buurtverwarming is niet duurzaam

Nederland wil van het gas af. Er zijn daarom op enkele plaatsen bewonersinitiatieven gestart om een andere warmtevoorziening voor de eigen woning te ontwikkelen. Het is natuurlijk toe te juichen dat bewoners zelf het heft in handen nemen bij de zoektocht naar een duurzame warmtevoorziening in hun eigen buurt. De vraag welke warmtebron duurzaam is blijkt veel lastiger te beantwoorden.

In Wageningen heeft de Benedenbuurt eerst onderzocht of een ondergrondse warmteopslag-systeem de oplossing was, maar dat bleek niet geschikt voor hoge temperaturen. Voor zo'n systeem moeten te veel ingrijpende maatregelen genomen worden om lage temperatuurverwarming in de bestaande woningen mogelijk te maken. Dat lukt niet in enkele jaren. Er wordt nu gedacht aan het gebruik van een warmtepomp met hoge temperatuur (75 tot 80 graden), eventueel gevoed met restwarmte uit de papierindustrie in Renkum.

In de Nijmeegse wijk Wolfskuil ontwikkelde een groep bewoners het plan om, met een houtgestookte warmteketel, tweehonderd woningen en vijf panden van de gemeente te verwarmen. Daarbij gaat het om het stoken van resthout uit de regio. De Nijmeegse gemeenteraad wijst echter een houtgestookte warmtevoorziening van de hand. In haar motie Nijmegen Duurzaam Warm van juni 2017 stelt de raad dat er te weinig resthout in de regio is en dat houtstook niet klimaatneutraal is. Bij het verbranden van hout komt zelfs meer CO₂ vrij dan bij de verbranding van steen- en bruinkool. Als er nieuwe bomen geplant worden om de houtstook te compenseren dan duurt het 60 jaar voor de nieuwe aanplant de CO₂ weer heeft vastgelegd (de zogenoemde CO₂-schuld). Dit terwijl het bosareaal in Nederland en wereldwijd afneemt, en daarmee de CO₂ vastlegging.

Vragen zijn er ook over de invloed van houtstook op de luchtkwaliteit in de buurt. Je moet je CV zeker niet vervangen door een houtkachel, daarvoor vervuult een houtkachel de lucht teveel. Er is ook nog een economische reden om het niet te doen: vanwege de grote vraag wereldwijd is het de verwachting dat hout steeds duurder wordt.

Al met al lijkt het in sommige gevallen verleidelijk en gemakkelijk om met houtstook te beginnen, maar doe het niet. Het is geen duurzame oplossing en voor je het weet, verslechtert de luchtkwaliteit rond je eigen huis en in je eigen wijk.

Voorbeelden van lokale duurzame initiatieven zijn te vinden op:

<https://www.hieropgewekt.nl/>

4. Deurne moet bedrijfsplannen boeren openbaar maken

Onze jurist, Valentijn Wösten, had op verzoek van Leefmilieu en MOB in februari 2017 de gemeente Deurne gevraagd om de Plannen van Aanpak van bedrijven die een beroep doen op de Stoppersregeling. De Stopperregeling maakt het mogelijk tot uiterlijk 2020 door te gaan met de bedrijfsvoering, en daarna te stoppen. In de tussentijd hoeft het bedrijf dan niet te voldoen aan alle milieueisen voor emissiearme stallen. Voor de boer heeft dat als voordeel dat hij in de laatste jaren van zijn bedrijf minder hoeft te investeren, maar hij moet in het Plan van Aanpak wel duidelijk maken wat hij in de in de tussentijd wel gaat doen. Om na te kunnen gaan of deze Plannen van Aanpak iets voorstellen horen ze openbaar te zijn. Maar B&W stelde, heel merkwaardig, dat de stukken wel bestaan, maar 'niet voorhanden zijn'. Een rare zaak, omdat het zeker was dat er bedrijven waren die gebruik hadden gemaakt van de Stoppersregeling. Maar het kan nog vreemder. Ook de bezwarencommissie van de gemeente Deurne was het met B&W eens. Leefmilieu moest dus samen met MOB naar de rechter om de gemeente Deurne te dwingen om de informatie openbaar te maken. Op 14 november 2017 kwam de uitspraak: onze jurist had helemaal gelijk. De stukken moeten openbaar gemaakt worden. Uiteindelijk heeft de gemeente Deurne dus alleen gezorgd voor een grote vertraging, maar misschien was dat ook wel de bedoeling.

Gelukkig zijn er ook gemeenten die wel gewoon de stukken sturen als erom gevraagd wordt. Zo reageerde de gemeente Horst aan de Maas wel direct met het sturen van de stukken van de stoppers in haar gemeente. Daar kennen ze hun wettelijke taken dus wel.

Lees hier de uitspraak: <https://tinyurl.com/StoppersDeurne>

5. Tussenvonnissen schadeclaim Middelkamp

Op 17 november 2017 was in Arnhem de zitting in de rechtszaak van Middelkamp tegen de vereniging Leefmilieu. Middelkamp had in april 2017 Leefmilieu gedaagd vanwege een schadeclaim voor hem en een klant van hem. Middelkamp stelde dat hij recht had op dat geld omdat wij en hij, toen we in 2014 een schikking met hem troffen, *wederzijds gedwaald* hadden. Dat dwalen is het juridische jargon voor het niet op basis van de juiste gegevens sluiten van de overeenkomst. Intussen heeft de rechtbank Arnhem een tussenvonnissen gedaan op 14 februari 2018. De rechter gaat niet mee in de stelling van Middelkamp dat er sprake is van dwaling. De rechter verwijst naar een arrest van de Hoge Raad van 15 november 1985, waarin gesteld wordt dat partijen na het sluiten van een vaststellingsovereenkomst in beginsel geen beroep kunnen doen op dwaling "terzake van hetgeen waarover onzekerheid bestond". Omdat de onzekerheid bekend was bij het afsluiten van de overeenkomst kan er dus geen beroep op dwaling worden gedaan.

Voor zover de zaak gaat over de schadeclaim van een klant van Middelkamp geeft de situatie volgens de rechter wel aanleiding te denken dat er sprake is van schade. Over dat aspect van de zaak moeten beide partijen nog nadere stukken overleggen en gaat het debat nog verder.

Het tussenvonnissen van 14 februari is nog geen definitief vonnissen, maar het geeft wel de richting aan waarin de rechter denkt. Samen met onze advocaat zullen wij uiteraard de komende maanden verder werken aan het geven van de benodigde informatie aan de rechtbank.